

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๖๖

วันที่ ๒๔ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

คดีนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสี่ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ ผู้ร้องอ้างว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ของนายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ ผู้ถูกร้อง เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล แต่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ในวันที่ผู้ถูกร้องยื่นหนังสือยินยอมให้เสนอชื่อสมัครรับเลือกตั้ง และรับรองตนเองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องยังคงเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ซึ่งประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ประกอบกับตามแบบหนังสือนำส่งงบการเงิน (แบบ ส.บ.ช.๓) ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ที่ยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าปัจจุบันบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) หยุดการแพร่ภาพออกอากาศ แต่บริษัท ยังคงสามารถประกอบกิจการเมื่อใดก็ได้ทราบเท่าที่ยังมิได้จดทะเบียนเลิกบริษัท และสามารถประกอบ

กิจการสื่อสารมวลชนอื่น ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนไว้ ผู้ร้องมีคำวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง

ศาลรัฐธรรมนูญสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องมิได้เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เดิมชื่อบริษัท สยามอินโฟเทคนเมนต์ จำกัด ทำสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ต่อมาวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีบอกเลิกสัญญา ทำให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่สามารถใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม นับตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน และเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมด บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีสถานะเป็นสื่อมวลชนนับตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน และตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีรายได้จากการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน รายได้ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามแบบ ส.บข.๓ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” และสินค้า/บริการว่า “ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากรอผลคดี/มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ” ตามงบกระแสเงินสดระบุว่าบริษัทมีรายได้จากการขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการอื่น และมีรายได้จากดอกเบี้ยรับ และตามงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จระบุรายได้มาจากผลตอบแทนจากเงินลงทุนและดอกเบี้ยรับ เป็นรายได้จากการประกอบกิจการอื่นซึ่งมิใช่กิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๙ นายพงษ์ศักดิ์ ลิ่มเจริญรัตน์ บิดาของผู้ถูกร้องถึงแก่ความตาย ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดก ต่อมาวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกได้รับโอนหลักทรัพย์จากบัญชีหลักทรัพย์ที่เจ้ามรดกเปิดไว้กับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ผู้ถูกร้องรับทราบจากบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ว่า ไม่สามารถระบุฐานะ “ผู้จัดการมรดก” ต่อท้ายชื่อ - สกุลของผู้ถือหลักทรัพย์ที่เป็นมรดกได้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์สินมรดก โดยโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้นให้นายภาวิช ลิ่มเจริญรัตน์ น้องชายของผู้ถูกร้อง สัญญาแบ่งปันทรัพย์สินมรดกดังกล่าวเป็นการแบ่งปัน

ทรัพย์มรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๐ วรรคสอง และวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ให้แก่นายภาชิน ลឹมเจริญรัตน์ โดยจดทะเบียนที่บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ผู้ถูกร้องเป็นผู้ครอบครองหุ้นแทน นายภาชิน ลឹมเจริญรัตน์ เจ้าของที่แท้จริงตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องมิได้ครอบครองหุ้นดังกล่าวเพื่อตน

เมื่อพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ความเห็น ข้อมูลและเอกสารของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

เห็นว่า มีข้อที่ต้องพิจารณาเบื้องต้นว่า ผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) หรือไม่ หากผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในบริษัทดังกล่าว มีข้อพิจารณาต่อไปว่า วันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่

ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ มีพระราชกฤษฎีกา ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ผู้ร้อง ออกประกาศกำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นวันเลือกตั้ง โดยกำหนดให้วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖ เป็นวันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้องในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ มีชื่อของนายพิธา ลឹมเจริญรัตน์ ผู้ถูกร้อง อยู่ในลำดับที่ ๑ ต่อมาผู้ร้องประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น และผู้ถูกร้องถือหุ้นจำนวนดังกล่าวเรื่อยมาจนกระทั่งวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นจำนวนดังกล่าวทางทะเบียนให้นายภาชิน ลឹมเจริญรัตน์

ปัญหาว่าผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการดังกล่าวหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๙ นายพงษ์ศักดิ์ ลឹมเจริญรัตน์ บิดาของผู้ถูกร้องถึงแก่ความตาย ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดกเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐ ต่อมาวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกได้รับโอนหุ้นจากบัญชีหลักทรัพย์ที่เจ้ามรดกเปิดไว้กับ

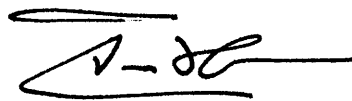
บริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ในฐานะผู้จัดการมรดก เห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นทายาทโดยธรรมคนหนึ่งของเจ้ามรดกย่อมมีสิทธิในกองมรดกซึ่งรวมถึงหุ้นจำนวนดังกล่าวด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ และมาตรา ๑๖๐๐ ผู้ถูกร้องอยู่ทั้งในฐานะผู้จัดการมรดกและฐานะทายาทโดยธรรมที่มีสิทธิในหุ้นจำนวนดังกล่าวร่วมกับทายาทคนอื่น ดังนั้น トラบไตผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกยังไม่ได้แบ่งปันหุ้นจำนวนดังกล่าวให้ทายาทคนอื่น ผู้ถูกร้องย่อมเป็นเจ้าของรวมในหุ้นจำนวนดังกล่าวและได้ชื่อว่าเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์สินมรดก โดยโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้นให้นายภาชิน ลิมเจริญรัตน์ น้องชายของผู้ถูกร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๐ วรรคสอง นั้น เห็นว่า การทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์สินมรดกของผู้ถูกร้องหากมีอยู่จริงก็มีผลบังคับระหว่างทายาทด้วยกันเท่านั้น เมื่อบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยังไม่ได้ลงทะเบียนการโอนหุ้นก็จะใช้ยื่นบุคคลภายนอกไม่ได้ ข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ว่านับตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องครอบครองหุ้นดังกล่าวแทนนายภาชิน ลิมเจริญรัตน์ มิได้ครอบครองเพื่อตนฟังไม่ขึ้น ดังนั้นเมื่อผู้ถูกร้องเพิกถอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้นให้นายภาชิน ลิมเจริญรัตน์ทางทะเบียนของบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถือว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ในฐานะเจ้าของรวม นับตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ อันเป็นวันที่ผู้ถูกร้องรับโอนหุ้นจากบัญชีหลักทรัพย์ของเจ้ามรดกจนถึงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) อยู่ในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นวันที่พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้อง โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) บัญญัติลักษณะต้องห้ามของบุคคลมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงว่าเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ มีต้องคำนึงถึงจำนวนหุ้นว่าเท่าใด จะสามารถครอบงำการบริหารกิจการหรือไม่ ดังนั้น หลักฐานทะเบียนผู้ถือหุ้น วัตถุประสงค์ตามหนังสือบริคณห์สนธิ และแบบนำเสนอการเงิน (แบบ ส.บข.๓) ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เป็นเหตุเพียงพอให้ผู้ร้องควรเชื่อว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นเหตุอันควรสงสัยให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

มีปัญหาวินิจฉัยต่อไปว่า ในวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ ตามทางไตสวนปรากฏข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘ บริษัท สยามอินโฟเทนเมนท์ จำกัด ทำสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ กำหนดอายุสัญญา ๓๐ ปี กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยจดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด และเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์ตามหนังสือบริคณห์สนธิ ข้อ ๑๘ ประกอบกิจการโรงพิมพ์ รับพิมพ์หนังสือ พิมพ์หนังสือจำหน่าย และออกหนังสือพิมพ์ ข้อ ๔๐ ประกอบกิจการรับบริหาร และดำเนินกิจการสถานีวิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกและโทรภาพทางสาย (เคเบิลทีวี) รับเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ บริการประชาสัมพันธ์และจัดรายการทางวิทยุโทรทัศน์ โทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกและโทรภาพทางสาย (เคเบิลทีวี) ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการควบคุมการกระจายเสียงของรัฐ หรือหน่วยงานผู้มีอำนาจใด ๆ ในกิจการวิทยุ โทรทัศน์ โทรภาพทางสาย (เคเบิลทีวี) ข้อ ๔๑ ประกอบกิจการรับจ้างโฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ โทรภาพทางสาย วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อใด ๆ รับบริการถ่ายภาพเพื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์ ตลอดจนรับจ้างออกแบบโฆษณาทุกชนิดทุกประเภท บริการประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจ และข้อ ๔๓ ประกอบกิจการผลิต จัดสร้าง จัดทำ จัดจำหน่าย และจัดการโดยประการอื่น ซึ่งรายการที่เกี่ยวกับข่าว สารคดี ละคร การแสดงและรายการบันเทิงทุกชนิด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ โรงละคร โรงมหรสพ หรือสถานบันเทิงใด ๆ โดยไม่เคยมีการแก้ไขหรือยกเลิกวัตถุประสงค์ดังกล่าว ต่อมา สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหนังสือลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงกรรมการผู้จัดการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) บอกลีกสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ หลังจากนั้น เกิดคดีพิพาทเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายระหว่างบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด มีปัญหาต้องพิจารณาว่า หลังจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีบอกลีกสัญญาแล้ว บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยังประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ อยู่หรือไม่ เห็นว่า ตามทางไตสวน ได้ความจากสำนักงานประกันสังคม ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ว่า สถานะของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีข้อมูลสถานประกอบการประเภท สถานีโทรทัศน์ การสร้างภาพยนตร์ ไม่มีจำนวนพนักงาน สถานะหยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน โดยเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยื่นแบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงนายจ้างต่อสำนักงานประกันสังคม เพื่อแจ้งว่าบริษัทหยุดกิจการ

ชั่วคราว เนื่องจากไม่มีพนักงาน ไม่พบข้อมูลการจดทะเบียนในนามบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และบริษัท สยามอินโฟเทคนเมนท์ จำกัด ไม่ปรากฏข้อมูลการขออนุญาตและการอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และบริษัท สยามอินโฟเทคนเมนท์ จำกัด และไม่ปรากฏว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และบริษัท สยามอินโฟเทคนเมนท์ จำกัด เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์ วิดิทัศน์ และสื่อโฆษณา ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งเมื่อพิจารณารายได้ของบริษัทจากแบบนำส่งงบการเงิน (แบบ ส.บช.๓) และแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัท (ภ.ง.ด.๕๐) แล้ว ปรากฏว่า ตามแบบ ส.บช.๓ รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๕ ระบุว่า ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากรอผลคดี/มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ นอกจากนี้ ตามหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เคยดำเนินธุรกิจหลักเกี่ยวกับการดำเนินการสถานีโทรทัศน์ สื่อโฆษณา และการผลิตรายการ แต่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเพิกถอนสัญญาดังกล่าวส่งผลให้บริษัทต้องหยุดดำเนินกิจการ บริษัทมีรายได้ผลตอบแทนจากการลงทุนและดอกเบี้ยรับ ส่วนบริษัทย่อย คือ บริษัท อาร์ตแวย์ มีเดีย จำกัด ปัจจุบันหยุดดำเนินธุรกิจ ส่วนแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัท (ภ.ง.ด.๕๐) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุรายได้โดยตรงจากการประกอบกิจการเป็นศูนย์บาท และระบุรายได้อื่นว่ามาจากดอกเบี้ยรับ นายคิมห์ สิริทวีชัย ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เปิดความว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เคยประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ แต่บริษัทถูกเลิกสัญญาประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ปัจจุบันมิได้ประกอบกิจการสื่อมวลชนใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ สื่อออนไลน์ หรือโซเชียลมีเดียใด ๆ บริษัทดำเนินการโดยกรรมการบริษัท ไม่มีพนักงานของบริษัท ส่วนงานอื่น ๆ เช่น งานบัญชี หรืองานจัดทำงบการเงิน ดำเนินการโดยบุคคลภายนอก (Outsource) ที่บริษัทจัดจ้างมาทั้งสิ้น รายได้ของบริษัทปี ๒๕๖๕ ที่ปรากฏใน ภ.ง.ด.๕๐ คือดอกเบี้ยรับประมาณ ๑๙ ล้านบาท เป็นดอกผลจากเงินสดของบริษัทประมาณ ๑,๒๐๐ ล้านบาท ที่ฝากไว้กับธนาคารหรือลงทุนในกองทุนต่าง ๆ คำเบิกความของนายคิมห์สอดคล้องกับพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้จากหน่วยงานของรัฐข้างต้น ย่อมมีน้ำหนักให้รับฟังกรณีที่ผู้ร้องอ้างว่าบริษัทยังคงสามารถประกอบกิจการเมื่อใดก็ได้ตราบเท่าที่ยังมิได้จดทะเบียนเลิกบริษัท และสามารถประกอบกิจการสื่อสารมวลชนอื่น ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนไว้ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) บัญญัติให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘

ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลง บทบัญญัติดังกล่าวมีความมุ่งหมายมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เพื่อป้องกันมิให้อาศัยความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง และใช้อำนาจครอบงำสื่อมวลชนอื่นจะทำให้สื่อมวลชนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ดังกล่าวย่อมเห็นได้ว่า การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) บุคคลนั้นต้องเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ที่ยังประกอบกิจการอยู่ในวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้ออ้างที่ว่าเมื่อบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยังไม่เลิกบริษัทสามารถกลับมาประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เมื่อใดก็ได้ นั้น ในขณะที่ผู้ถูกร้องสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีสัญญาประกอบกิจการสื่อมวลชนใด ๆ กับรัฐ ไม่มีใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนประเภทอื่น การที่บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จะกลับมาประกอบกิจการโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นใดในทันทีที่ไม่สามารถกระทำได้อาจต้องเริ่มดำเนินการเจรจาทำสัญญาและขอใบอนุญาตใหม่ทั้งหมดแต่ต้น พยานหลักฐานตามทางไต่สวนรับฟังข้อเท็จจริงได้ว่า หลังจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีบอกเลิกสัญญาแล้ว บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่ได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ รายได้ของบริษัทเป็นรายได้จากการประกอบกิจการอื่นไม่ใช่รายได้จากการประกอบธุรกิจสื่อมวลชน ดังนั้น ในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ที่ผู้ถูกร้องสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ แม้ผู้ถูกร้องจะถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวก็ไม่เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓)

(นายจिरินติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ